

Ji dažnai sapnuodavo mažąją sesutę, kuri negyva plūduriuoja po ledu, bet šiandakt pirmą kartą išvydo, kaip Hana, stengdamasi ištrūkti, kabinasi į jį rankomis. Matė išplėstas, tarsi pienu aptrauktas Hanos akis, net jautė, kaip ji nagais gremžia ledą. Staiga krūptelėjusi nubudo. Dabar juk ne žiema; liepos mėnuo. Delnais ji čiupė ne ledą, tik susiglamžiusias paklodes. Tačiau vis dėlto kažkas iš anapus atkakliai veržėsi laisvėn.

Kumštis pilve susigniaužė kiekiau, ji prikando apatinę lūpą. Nepaisydama bangomis vis atsiritančio ir vėl nuslūgstančio skausmo, basomis kojomis ant pirštų galų išstypčiojo į tamsą.

Įžengus į tvartą, viduje šaižiai kniauktelėjo katinas. Dabar ji jau dusliai švokštė, kojos virpėjo lyg gluosnio šakelės. Susmukusi ant šieno veršėjavimosi garde, atokiausiame kampe, susirietė pritraukdama kelius. Išpampusios karvės atgręžė į ją melsvai balkšvus akių mėnulus, bet tuoj pat nususuko, lyg susipratusios, kad liudytojai čia nereikalingi.

Ji įsmeigė akis į holšteinių kailius taip, kad netrukus juodos jų dėmės sudrebėjo ir ėmė plaukti prieš akis. Įsitvėrė į naktinių marškinių kraštą, suleido į jį dantis. Slėgis viduje tarsi piltuvu suplūdo apačion, lyg kas mėgintų ją visą, išvertęs išvirkščiąja puse, išstumti išorėn; ji prisiminė, kaip su Hana abi sprausdavosi pro skylę spygliuotos vielos tvoroje palei upelį, niurnėdamos, kliūdamos ir keliais, ir alkūnėmis, kol galų gale kažin kaip vis dėlto išgriūdavo į kitą pusę.

Viskas baigėsi taip pat staigiai, kaip ir prasidėjo. Tik ant sujauktų, dėmėtų šiaudų jai tarp kojų gulėjo kūdikis.

Aronas Fišeris po šviesia antklode pasivertė ant kito šono ir pažvelgė į laikrodį šalia lovos. Aplink buvo tylu, jį pažadino ne garsas, tačiau melžiant karves, triūsiant ūkyje prabėgo keturiasdešimt penkeri metai, ir jo miegą galėjo išblaškyti net menkiausias krustelėjimas: po kažkieno pėda sušiuorenę javai, kitaip papūtęs vėjas, ką tik atsivesto veršiuko kailiu slystantis šiurkštus karvės liežuvis.

Sujudėjo čiuzinys – jam už nugaros Sara pasirėmė ant alkūnės, ilgi į kasą supinti jos plaukai nuvingiavo per petį lyg laivavirvė.

– *Was ist letz?* Kas nutiko?

Čia ne gyvuliai; pirmoji karvė turėjo veršiuotis tik po gero mėnesio. Ir ne plėšikas, labai jau menkas triukšmas. Pajuto, kaip žmonos ranka apglėbė jį ir priglaudė nugarą prie savęs.

– *Nix*, – sumurmėjo jis. Nieko. Tačiau nebuvo tikras, katrą mėginą įtikinti – Sarą ar save.

Ji nutuokė, kad reikia nukirpti virkštelę, tamsiai raudona gija susiraičiusią iki pat kūdikio pilvo. Drebančiomis rankomis šiaip ne taip pasiekė senas žirkles, kabančias ant sienos prie vartelių į gardą. Jų geležtės buvo parūdijusios, aplipusios šieno šapais. Virkštelė sutrūko į du storus pluoštus, iš jų čiurkšlėmis pasipylė kraujas. Paklaikusi ji pirštais primygo abu galus ir užspaudė kraujo srovę, karštligiškai dairydamosi, kuo galėtų perrišti virkštelę.

Pagraibė kita ranka po šieną, užčiuopė ritiniams rišti skirtos virvės galiuką ir greitai užveržė juo virkštelę. Kraujavimas susilpnėjo ir netrukus visiškai liovėsi. Ji lengviau atsikvėpė ir vėl atsilošė pasirėmusi ant alkūnių – tą akimirką naujagimis pravirko.

Ji stvėrė kūdikį ir negrabiai pasūpavo. Koją paspyrė šieno kuokštą, mėgindama užkloti kraujo dėmę. Kūdikio burna prasižiojo lyg ko ieškodama ir sugriebė jos naktinių marškinių audeklą.

Ji suprato, ko jis nori ir ko jam reikia, bet negalėjo prisiversti. Tada jau viskas būtų iš tikrųjų.

Todėl davė vaikui tik savo rausvą pirštelį. Leido mažiems, tvirtiems žandikauliams žįsti, o pati elgėsi taip, kaip ją visada mokė elgtis ištikus ypatingai nelaimėi; taip ji elgėsi jau ne vieną mėnesį.

– Prašau, Viešpatie, – meldėsi ji, – padaryk taip, kad viso šito nebūtų.

Miegą išblaškė grandinių žvangesys. Lauke dar buvo tamsu, tačiau melžiamos karvės, raginamos vidinio laikrodžio, jau kėlėsi kiekviena savo aptvare, mėlynomis gyslomis išmarginti suapvalėję nuo pieno jų tešmenys bolavo lyg tarp kojų įstrigę mėnuliai. Ji jautėsi pavargusi, nukamuota skausmo, bet žinojo turinti ištrukti iš tvarto, kol vyrai ateis melžti. Žvilgtelėjo apačion ir suvokė, kad įvyko stebuklas: krauju sumirkęs šienas vėl buvo šviežias, liko tik nedidelė dėmelė jai pačiai po užpakaliu. Ir nebebuvo dviejų dalykų, kuriuos ji laikė prieš užmigdama – žirklių ir kūdikio.

Vargais negalais atsistojusi, ji pagarbiai ir nuolankiai pakėlė akis į stogą.

– *Denke*, – sušnibždėjo ir išbėgo iš tvarto į prieblandą.

Kaip ir visi šešiolikmečiai amišų berniukai, Levis Ešas mokyklos nebelankė. Baigė aštuonias klases ir kol kas gyveno tarsi „niekieno žemėje“ – tarp vaikystės ir tokio amžiaus, kai jau bus tinkamas krikštyti visateisiu amišu. Tuo tarpu dirbo samdiniu pas Aroną Fišerį, nes šis nebeturėjo sūnaus, galinčio padėti jam pieno ūkyje. Į darbą Levį priėmė rekomendavus jo vyresniajam pusbroliui Samueliui, kuris

pas Fišerius jau penkerius metus buvo pagrindinis pagalbininkas. Visi žinojo, kad Samuelis tikriausiai greitai ves Fišerių dukterį ir ims ūkininkauti savarankiškai, tad Levio laukė aukštesnės pareigos.

Jo darbo diena, kaip ir visose kitose fermose, prasidėdavo ketvirtą valandą ryto. Dar buvo tamsu nors į akį durk, Samuelio brikelio Levis nematė, bet tolumoje vos girdimai skimbčiojo pakinktai. Jis čiupo savo plačiakraštę šiaudinę skrybėlę, šoko pro duris ir netrukus jau sėdėjo greta Samuelio.

– Sveikas, – tarė jis dar neatgaudamas kvapo.

Samuelis jam linktelėjo, bet neatsisuko ir nepratarė nė žodžio.

– Kas atsitiko? – nusišaipė Levis. – Keitė vakar nepabučiavo atsisveikindama?

Samuelis susiraukęs atsigręžė ir pliaukštelėjo Leviui, kad šiam skrybėlė sukdamosi nuskriejo net į vežimo galą.

– Gal užsičiauptum?

Toliau važiavo tylėdami, tik vėjas šnarėjo nelygiais kukurūzų lauko pakraščiais. Po valandėlės Samuelis pasuko brikelį į Fišerių kiemą. Levis bato nosimi braukė minkštą žemę ir laukė, kol Samuelis paleis arklį ganytis, tada abu nudrožė į tvartą.

Tvarte švietė lempos, kurioms elektros srovę tiekė generatorius; jo varomi veikė ir vakuuminiai siurbliai, prikabinti prie karvių spėnių. Aronas Fišeris klaupėsi prie kiekvienos, purškė tešmenis jodo tirpalu ir čia pat šluostė juos iš senos telefonų knygos išplėstu lapu.

– Labas, Samueli, sveikas, Levi, – pasveikino įėjusius.

Jam nereikėjo sakyti, ką šiems veikti, nes abu jau viską išmanė. Samuelis nurideno karutį prie siloso rezervuaro ir ėmė maišyti pašarus. Levis iš kiekvieno gardo mėžė mėšlą ir vis žvilgčiojo į Samuelį manydamas, kad vyresniuoju ūkio darbininku norėtų būti jau dabar.

Tvarto durys atsilapojo, ir vidun įžengė Arono tėvas. Elamas Fišeris gyveno *grossdawdi haus* – nedideliame pagrindinio namo priestate. Jis ateidavo padėti melžti, bet Levis žinojo nerašytas taisykles: žiūrėti, kad senukas nieku būdu neneštų ko nors sunkaus; neleisti

jam vargintis; elgtis taip, kad nekiltų jokių abejonių – Aronas negali be jo apsieiti, nors, aišku, šis būtų kuo puikiausiai susitvarkęs.

– Vaikinai, – sududeno Elamas, bet staiga stabtelėjo. Jo nosis virš ilgos, baltos barzdos susiraukšlėjo. – Nagi, regis, turime veršiuką.

Sutrikęs Aronas atsistojo.

– Ne, ką tik žiūrėjau garde.

Elamas papurtė galvą.

– Užuodžiu jį, kaip tik tas kvapas.

– Gal greičiau čia Levis, seniai nesiprausęs, – pajuokavo Samuelis, išversdamas pirmajai karvei šviežio pašaro krūvą.

Samueliui pro šalį stumiant karutį, Levis netikėtai susvyravo ir paslydo ant mėšlo gurvolio. Griūdamas pataikė užpakaliu į srutų lataką ir tuojau supyko, nes Samuelis skardžiai nusikvatojo.

– Kas čia dabar? – subarė Aronas, nors ir pats nesusilaikė nevyp-
telėjęs. – Samueli, palik jį ramybėje. Levi, man rodos, Sara pakinktų sandėlyje paliko tau švarių drabužių.

Levis degančiais žandais atsikėlė. Nudūlino pro Aroną, pro mokyklinę lentą, pilną skaičių ir pastabų apie turinčias veršiuotis karves, ir pasuko į mažą sandėliuką, kur gulėjo gūnios ir kamanos darbiniam arkliams bei mulams kinkyti. Kaip visur tvarte, čia kiekvienas daiktas turėjo savo vietą. Pintos odinės vadžios kybojo ant sienų tarsi voratinkliai, lentynose laukė krūvos atsarginių pasagų ir ąsočiai su skystu gydomuoju tepalu.

Levis apsidairė, bet drabužių nebuvo matyti. Paskui tarp gūnių pastebėjo kažką šviesesnį. Štai čia jau panašiau. Matyt, Sara Fišer bus skalbusi jo apdarus ir sudėjusi kartu su kitais skalbiniais. Jis atvertė sunkią ruožais margintą gūnią ir pažino į gniužulą susuktus savo drabužius – kelnes ir smaragdo žalumo marškinius. Levis žengė arčiau, ketindamas juos išpurtyti, ir susivokė žiūrįs į mažytį sustingusį naujagimio veidelį.

– Aronai! – uždusęs Levis net čiūžtelėjo sustodamas. – Aronai, turi ateiti pats.

Jis nubėgo atgal prie pakinktų sandėliuko. Aronas susižvalgė su tėvu, ir abu nuskubėjo paskui vaikiną, Samuelis kiek atsiliko.

Levis stovėjo priešais aukštą ant suolo sukrautą gūnių kaugę, kurios viršuje gulėjo į vaikino marškinius standžiai susuktas miegantis kūdikis.

– Aš... man atrodo, jis nekvėpuoja.

Aronas žengė artyn. Nuo tada, kai jam paskutinį kartą teko susidurti su tokiais mažais vaikais, prabėgo labai daug laiko. Švelnutė veido oda buvo šalta. Aronas atsiklaupė ir palenkė galvą tikėdamasis, kad kūdikio alsavimas atsklis iki jo ausies kaušelio. Ištiestą delną priglaudė jam prie krūtinės.

Tada atsigrėžė į Levį.

– Bėk pas Šuilersus ir paprašyk leisti pasinaudoti jų telefonu, – pasakė. – Kviesk policiją.

– Atsikabink nuo manęs, – pareiškė Lizė Manrou budinčiam pareigūnui. – Neketinu apžiūrinėti nekalbančio kūdikio. Siųsk greitąją pagalbą.

– Jie jau tenai. Prašo detektyvo.

Lizė užvertė akis. Kiek ji dirba Ist Paradaiso apylinkės vyresniąja detektyve, greitosios pagalbos darbuotojai kasmet atrodo vis jaunesni. Ir kvailesni.

– Frenkai, tai iškvietimas medikams.

– Žinai, kažkas ten negerai, – leitenantas padavė jai popieriaus skiautę su adresu.

– Fišeriai? – perskaitė Lizė ir, žiūrėdama į pavardę bei gatvę, suraukė kaktą. – Tai amišai?

– Atrodo, taip.

Lizė atsidususi pasiėmė savo didelę juodą rankinę ir policijos ženklelį.

– Juk žinai, tik sugaišiu laiko.

Anksčiau Lizėi retkarčiais tekdavo susidurti su senosios tvarkos amišų paaugliais, susiburiančiais į kurią nors daržinę gerti, šokti ir apskritai trikdyti aplinkiniams ramybę. Gal vieną du kartus ją kvietė pas amišų verslininkus fiksuoti apiplėšimo fakto. Tačiau paprastai amišai su policija reikalų kaip ir neturėjo. Jų bendruomenė kukliai gyvavo šalia įprasto pasaulio tarsi skystyje pakibęs oro burbuliukas.

– Tik užrašyk jų parodymus, o aš dėl tavęs pasistengsiu, – jai žengiant iš kabineto, Frenkas paslaugiai atidarė duris. – Rasiu tau didelį riebę nusikaltimą, kad galėtum smagiai suleisti dantis.

– Nereikia man tavo malonių, – atšovė Lizė, bet vėliau, įsėdusi į mašiną ir pajudėjusi Fišerių pusėn, vis dar šypsojosi.

Fišerių kieme visą plotą priešais namą užėmė du automobiliai – policijos ir greitosios pagalbos, greta jų stovėjo brikelis. Lizė žengė prie namo ir pasibeldė į duris.

Niekas neatsiliepė, tačiau jai už nugaros kažkas pasisveikino; moters balso intonacijos švelnino priebalsius. Prie Lizės skubėjo vidutinio amžiaus amišų moteris, vilkinti levandų spalvos suknele ir ryšinti juodą prijuostę.

– Aš – Sara Fišer. Kuo galėčiau padėti?

– Esu vyresnioji detektyvė Lizė Manrou.

Sara iškilmingai linktelėjo ir nuvedė Lizę į tvartą, kur du greitosios pagalbos medikai pakinktų sandėliuke klūpojo prie kūdikio. Lizė pritūpė greta vieno felčerio.

– Ką čia turite?

– Naujagimis. Tiesiogine prasme. Mums atvažiavus, nei kvėpavimo, nei pulso nebebuvo, atgaivinti nepavyko. Fermos darbininkas rado jį susuktą štai į tuos žalius marškinius, po gūnia. Negalėčiau

teigti, koks jis gimė – gyvas ar ne, tačiau, šiaip ar taip, kažkas mėgino kūną paslėpti. Man atrodo, vienas iš jūsiškių vaikšto apie melžimo gardus, jis tikriausiai gali papasakoti daugiau.

– Pala, pala – kažkas pagimdė šitą kūdikį ir mėgino jį paslėpti?

– Taip. Maždaug prieš tris valandas, – sumurmėjo felčeris.

Staiga paprastas kvietimas konstatuoti medicinos faktą pasirodė esąs kur kas sudėtingesnis, negu Lizė tikėjosi, o labiausiai tikėtina įtariamoji stovėjo vos už keturių pėdų. Lizė žvilgtelėjo aukštyn į Sarą Fišer: ši prispaudė rankas prie pilvo ir sudrebėjo.

– Ar tas kūdikis... negyvas?

– Bijau, kad taip, misis Fišer.

Lizė jau žiojosi klausti, bet jos dėmesį nukreipė tolimas garsas, lyg kas stumdytų kažkokius mechanizmus.

– Kas ten?

– Vyras baigia melžti.

Lizės antakiai išsiritė.

– Melžti?

– Tie darbai... – tyliai tarė moteris, – juos vis vien reikia dirbti.

Staiga Lizėi jos nepaprastai pagailo. Dėl mirties gyvenimas niekada nesustoja, šitai Lizė turėtų žinoti geriau negu dauguma kitų. Nebūdama tikra, kaip misis Fišer dabar jaučiasi, uždėjo ranką jai ant peties ir prabilo švelniau:

– Suprantu, kad jums tai turėtų būti labai sunku, tačiau privailau užduoti jums kelis klausimus dėl jūsų kūdikio.

Sara Fišer pakėlė galvą, jų žvilgsniai susitiko.

– Tai ne mano kūdikis, – tarė ji. – Neįsivaizduoju, iš kur jis atsirado.

Po pusvalandžio Lizė palinko prie policijos fotografo:

– Dirbk tik tvarte. Amišai nemėgsta, kai juos fotografuoja.

Vyras linktelėjo ir toliau pyškino kadrus pakinktų sandėlyje, kelis kartus stambiu planu nufotografavo ir kūdikio lavonėlį.

Dabar pagaliau ji susigaudė, kodėl čia jos prireikė. Negyvas nenustatytos tapatybės kūdikis, nežinoma jį palikusi motina. Ir visa šita košė – vidury amišų fermos.

Ji pakalbėjo su kaimynais – liuteronų pora, šie prisiekė niekada iš Fišerių negirdėję jokie garsesnio žodžio ir neturį nė menkiausio supratimo, iš kur galėjęs atsirasti tas kūdikis. Patys augino dvi paaugles dukteris, viena iš jų vaikščiojo pasipuošusi žiedais nosyje ir bamboje, abi šią naktį turėjo alibi. Tačiau jos sutiko išsirtirti pas ginekologą, kad nekiltų jokių įtarimų.

O Sara Fišer tokio tyrimo atsisakė.

Apie visa tai Lizė galvojo stovėdama melžimo patalpoje ir stebėdama, kaip Aronas Fišeris perpila pieną iš mažo nešiojamo bidono į didesnę rezervuarą. Tai buvo aukštas, tamsiaplaukis vyras stambiomis rankomis, nuo darbo ūkyje jų raumenys po oda vingiavo tarsi virvės. Barzda brūžavo antrą marškinių sagą. Baigęs pastatė bidoną ir atsisuko į Lizę pasiruošęs atsakyti į klausimus.

– Detektyve, mano žmona nebuvo nėščia, – tarė Aronas.

– Ar esate tuo tikras?

– Sara nebegali turėti vaikų. Šitaip sutvarkė daktarai, kai ji vos nemirė gimdydama mūsų jauniausiąją.

– O kiti jūsų vaikai, misteri Fišeri? Kur jie buvo tuo metu, kai radote kūdikį?

Vyro veide šmėstelėjęs šešėlis tučtuojau pranyko, bet Lizė spėjo jį pastebėti.

– Mano duktė miegojo viršuje. Kitos... nėra.

– Nėra, nes kažkur išėjusi?

– Ji mirusi.

– Kiek metų tai dukteriai, kuri miegojo?

– Aštuoniolika.

Šitai išgirdusi Lizė sukľuso. Nei Sara Fišer, nei greitosios pagalbos vyrukai neužsiminė, kad fermoje gyvena dar viena gimdyti tinkamo amžiaus moteris.

- Misteri Fišeri, ar galėjo taip atsitikti, kad ji buvo nėščia? Vyras taip išraudo, kad Lizė sunerimo.
- Juk ji dar netekėjusi.
- Tai nėra būtina, pone.
- Aronas Fišeris pažvelgė į detektyvę šaltai ir be dvejonių.
- Mums būtina.

Pamelžti visas keturiasdešimt karvių užtruko, rodos, visą amžinybę, ir visiškai ne todėl, kad atvyko dar vienas policininkų būrys. Išleidęs telyčias, Samuelis uždarė ganyklos vartus ir pasuko prie didžiojo namo. Reikėtų padėti Leviui sutvarkyti tvartą po ryto darbų, bet šitai šiandien gali ir palaukti.

Į duris belsti jis nesivargino. Paprasčiausiai žengė vidun, tartum čia jau būtų jo namai, o mergina, virtuvėje stovinti prie viryklės, priklausytų jam. Akimirką stabtelėjo gėrėdamasis, kaip saulė dailiai išryškina jos siluetą ir lyg auksu aplieja medaus spalvos plaukus, o ji pati greitais ir tiksliais judesiais ruošia pusryčius.

– Keite, – tarė Samuelis, įeidamas į virtuvę.

Ji skubiai atsigręžė, nuo šito krūptelėjimo šaukštas dubenyje su tešla šoktelėjo aukštyn.

– Oi, Samueli, nelaukiau, kad taip greitai ateisi, – ji žvilgtelėjo jam per petį, lyg iš paskos galėtų sekti visas pulkas. – Mama liepė gaminti tiek, kad užtektų visiems.

Samuelis žengė artyn ir, paėmęs dubenį, pastatė ant stalo. Tada suėmė jos rankas.

– Prastokai atro dai.

– Ačiū už komplimentą.

Jis prisitraukė ją arčiau.

– Ar gerai jautiesi?

Kai pažvelgė Keitei į akis, jose atsivėrė nuostabi žydrynė – kaip vandenyno, kurį kartą matė ant kelionių žurnalo viršelio, ir tokia

pat – taip jam regėjosi – neaprepiama gelmė. Kadaisė šitos akys jį pirmiausia ir patraukė išvydus Keitę žmonių pilname pamaldų kambaryje. Matydamas šitas akis, jis neabejojo, kad tai ta moteris, dėl kurios net ir po daugelio metų bus pasirengęs padaryti viską.

Ji atsitraukė nuo jo ir ėmėsi vartyti blynus.

– Juk pažįsti mane, – atsakė sulaikiusi kvapą, – susierzinu, kai aplink daug tų *anglų*.

– Ne tiek ir daug. Vos sauželė policininkų, – Samuelis susirūpięs, suraukęs kaktą žiūrėjo jai į nugarą. – Bet, ko gero, jie norės su tavimi pasikalbėti. Regis, jie nori kalbėti su visais.

Padėjusi mentele, Keitė lėtai atsigręžė.

– Ką jie čia rado?

– Motina tau dar nesakė?

Ji lėtai papurtė galvą, o Samuelis dvejojo, kas svarbiau – Keitės pasitikėjimas, kad iš jo išgirs tiesą, ar jo paties noras kuo ilgiau netrikdyti jos palaimingos ramybės slogia žinia. Perbraukęs delnu, pašiaušė savo šiaudų spalvos plaukus.

– Na, jie rado kūdikį. Negyvą.

Jis išvydo, kaip išsiplėtė Keitės akys, tos pačios nuostabiosios akys, o tada ji susmuko ant virtuvinės kėdutės.

– Ak, – sušnibždėjo priblokšta.

Akies mirksniu jis atsidūrė šalia, priglaudė ją ir sušnibždėjo išgabensiąs toli toli, tegu galas tą policiją. Pajuto, kaip ji suminkštėjo, ir valandėlę nušvito – taip ilgai buvęs atstumtas, štai galų gale jis vėl greta. Tačiau Keitė įsitempė ir atšlijo.

– Man atrodo, dabar ne laikas, – papriekaištavo ji. Atsistojusi užgesino viryklę ir susidėjo rankas ant juosmens. – Samueli, žinai, aš manau, kad *turėtum* mane kai kur nusivesti.

– Žinoma, – nedelsdamas atsiliepė jis.

– Noriu pamatyti tą kūdikį.

– Tai kraujas, – patvirtino teismo medicinos ekspertas, atsiklaupęs veršiavimosi garde prie mažos tamsios dėmės. – Ir placenta. Ne karvės, sprendžiu iš dydžio. kažkas ką tik pagimdė kūdikį.

– Negyvą?

Jis suabejojo:

– Negaliu atsakyti neatlikęs skrodimo, bet nuojauta man kužda kažką kita.

– Vadinasi, jis tiesiog... mirė?

– Aš juk taip nesakiau.

Lizė, tupėdama šalia jo, atsilošė.

– Tu manai, kad kažkas šitą kūdikį sąmoningai nužudė?

Vyras gūžtelėjo pečiais.

– Ko gero, tau ir dera šitai išsiaiškinti.

Lizė greitai mintyse sumetė: jeigu to kūdikio gimimą ir mirtį skiria toks trumpas laiko tarpas, labai tikėtina, kad nusikaltimą įvykdė kūdikio motina.

– Ką čia turime? Smaugimą?

– Gal veikiu uždusinimą. Rytoj tikriausiai jau turėsiu preliminarią skrodimo išvadą.

Lizė padėjo ir nužingsniavo tolyn nuo nusikaltimo vietos, kurią jau aptvėrė policijos patruliai. Šis įvykis staiga pasikeitė – ne šiaip paliktas kūdikis, o galima žmogžudystė. Atsirado pakankamas pagrindas kreiptis į apygardos teisėją orderio, kad būtų galima paimiti kraujo mėginius – toks įrodymas vos ne pirštu parodytų šitai padariusią moterį.

Ji stabtelėjo, nes tvarto durys prasivėrė. Blausioje šviesoje pasirodė aukštas šviesiaplaukis vyras, vienas iš fermos darbininkų. Jis linktelėjo Lizėi:

– Štai Keitė Fišer.

Mergina buvo daili, sveiko ir tvirto germaniško tipo, kuris Lizėi visada primindavo šviežią grietinę ir pavasarį. Vilkėjo tradicinį se-

nosios tvarkos amišų apdarą – suknelę ilgomis rankovėmis, ją dengė juoda prijuostė, siekianti vos žemiau kelių. Stovėjo basa, surambėjusiomis pėdomis – Lizė niekada negalėdavo atsistebėti matydama amišų jaunimą be batų lakstant žvyrkeliais, tačiau vasarą jie vaikščiodavo tik taip. Ta mergina taip jaudinosi, kad jos baimę Lizė, regis, galėjo vos ne pačiuopinėti.

– Džiaugiuosi, kad susitikome, Keite, – švelniai tarė Lizė, – ieškiojau tavęs, nes noriu tau užduoti kelis klausimus.

Išgirdusi tuos žodžius, Keitė prisiglaudė prie greta stovinčio švie-siaplaukio milžino.

– Šią naktį Keitė miegojo, – atsiliepė šis. – Ji net nežinojo, kas nutiko, kol jai nepasakiau.

Lizė mėgino suvokti, kaip ta mergina jaučiasi, bet Keitės dėmesys nukrypo kitur. Įsmeigusi akis Lizei per petį, ji stebėjo pakinktų sandėlį – ten tyrėjas prižiūrėjo, kaip išnešamas kūdikio kūnelis.

Staiga mergina ištrūko iš Samuelio rankų ir puolė lauk iš tvarto, o Lizė nusivijo ją prie pagrindinio namo priebučio.

Palyginti su daugeliu galimų reakcijų į mirtį, ši atrodė labai a-dringa. Lizė žiūrėjo, kaip Keitė stengiasi susitvardyti, ir svarstė, kas čia galėjo nutikti. Jeigu būtų susidūrusi su paprasta paaugle, tokį elgesį būtų palaikiusi kaltės požymiu, tačiau Keitė Fišer buvo iš amišų, tad viską vertinti reikėjo atsargiai. Jei esi amišas, gali išaugti Lankasterio apygardoje nematęs jokių televizijos žinių ar filmų su ženklu N-18, negirdėjęs apie išprievartavimus, sumuštas žmonas ir nužudymus. Tad, išvydus negyvą kūdikį, toks vaizdas galėjo sukelti tikrą siaubingą šoką.

Kita vertus, per keletą pastarųjų metų pasitaikė visokių atvejų. Paauglės, slepiančios nėštumą, o po gimdymo mėginančios atsikratyti kūdikio ir šitaip viską užbaigti. Paauglės, visiškai nesuvokiančios, ką padarė. Paauglės gimdyvės iš įvairiausių šeimų, įvairiausių sluoksnių ir tikėjimų.

Keitė atsirėmė į stulpą ir pravirko užsidengusi veidą rankomis.

– Labai atsiprašau, – ištarė mergina, – vos pamačiau jį, tą vaikeli, tuoj prisiminiau seserį.

– Tą, kuri mirė?

Keitė linktelėjo.

– Ji nuskendo septynerių.

Lizė pažvelgė į laukus – nuo lengvo vėjelio banguojančią žalią jūrą. Tolumoje prunkštelėjo arklys, jam atitarė kitas.

– Ar žinai, kas būna, kai tau gimsta kūdikis? – patyliukais paklausė Lizė.

Keitė prisimerkė.

– Aš gyvenu kaime.

– Žinau. Tačiau moterys nuo gyvulių skiriasi. O jeigu moterys gimdo ir vėliau jų neprižiūri gydytojai, joms gali kilti labai didelis pavojus.

Lizė patylėjo dvejojama.

– Keite, ar nieko nenorėtum man pasakyti?

– Aš negimdžiau kūdikio, – atsakė Keitė, žiūrėdama tiesiai į dektivyę. – Negimdžiau.

Tačiau Lizė stovėjo nuleidusi akis į priebučio grindis. Ant baltai dažytų lentų atsirado maža tamsiai raudona dėmelė. O per nuogą Keitės koją plonyte srove lėtai varvėjo kraujas.

Elė

Sapnavau košmarus, pilnus vaikų. Tiesą sakant, tai buvo šešios mergaitės – dvi tamsių plaukų, keturios šviesių, pasipuošusios languotomis uniforminėmis Šv. Ambraziejaus mokyklos prijuostėmis, po jomis kyšojo jų keliukai, o išsuktos rankytės gulėjo skreituose. Akyse jos visos staiga išaugdavo; ir tuo pačiu akimirksniu prisiekusiųjų seniūnas išteisindavo mano klientą – jas tvirkinusį pradžios mokyklos direktorių.

Ta byla reiškė didžiausią mano, Filadelfijos advokatės, triumfą; iškovojau nuosprendį, kuris mane tuoj pat išskyrė iš kitų, mano telefonas skambėjo nenutildamas, nes ir daugiau padoriųjų visuomenės šviesulių vylėsi prasprūsti pro įstatymų spragas, kiekvienas troško išnešti kudašių. Tą vakarą, kai buvo paskelbtas nuosprendis, Stivenas pakvietė mane vakarieniauti į „Victor’s Café“; ten buvo taip brangu, kad vietoj vakarienės būtume galėję nusipirkti šiek tiek pavažinėtą automobilį. Metrdoteliui buvau pristatyta kaip Džini Kokren. Išgirdau, kad mane į pokalbį kviečia du vyresnieji partneriai iš jo paties firmos – garsiausios mieste.

– Stivenai, – atsiliepiu nustebusi, – kai prieš penkerius metusėjau kalbėtis su jais, man sakei, kad negali palaikyti santykių su moterimi, dirbančia tavo firmoje.

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Ele, prieš penkerius metus viskas buvo kitaip.

Jis neklydo. Prieš penkerius metus dar tik kūriau sau karjerą. Prieš penkerius metus tikėjau, kad išteisinimas reikalingas mano kliento,

o ne mano pačios labui. Prieš penkerius metus galėjau tik svajoti apie tokią galimybę, kurią Stivenas man dabar siūlė savo firmoje.

Nusišypsok.

– Tai kuriuo laiku numatytas susitikimas?

Vėliau atsiprašiusi nuėjau į tualetą. Ten stovėjo patarnautoja, kantriai budinti prie padėklo su nemokamu makiažu, plaukų laku ir kvėpalais. Užėjau į kabiną ir apsiverkiau – už tas šešias mažas mergaites, už įrodymus, kuriuos sugebėjau paneigti, už tą advokatę, kuria norėjau tapti prieš daugelį metų, vos baigusi teisės studijas – tokią griežtai principingą, kad tokios bylos niekada nebūčiau net ėmusis, ką jau kalbėti apie tas visas pastangas ją laimėti.

Išėjusi atsukau vandenį, ketindama nusimazgoti rankas. Pasiraitojau šilkinės švarkelio rankoves ir puoliau trinti pirštus, tarpupirščius, panages. kažkas palietė man petį; atsigręžusi išvydau patarnautoją, tiesiančią lininį rankšluostį. Jos akys atrodė tamsios ir kietos it kaštonai.

– Mieloji, – tarė ji, – yra dėmių, kurių visiškai švariai nuplauti neįmanoma.

Šiurpiuose mano sapnuose pasirodydavo dar vienas vaikas, bet niekada nemačiau jo veido. Tai buvo kūdikis, kurio nepagimdžiau ir, kaip atrodo, niekada nebepagimdysiu. Žmonės šaiposi iš biologinio laikrodžio, tačiau tokios moterys kaip aš nešioja jį savyje – jo tikėjimo niekada nelaikiau žadintuvo zirzimu, greičiau jau bombos sprogdymo preliudija. Dvejoji, svarstai, ir staiga – bum! – visi tavo šansai išlekia į orą.

Kitą dieną po išteisinimo Šv. Ambraziejaus mokyklos direktorius atsiuntė man du tuzinus raudonų rožių. Stivenas pataikė įeiti į virtuvę kaip tik tą akimirką, kai grūdau jas į šiukšlių konteinerį.

– Kodėl gi dabar taip darai?

Lėtai atsisukau.

– Argi tau tai kada nors rūpi? Kad, kartą peržengus ribą, kelio atgal nebėra?

– Viešpatie mieliausias, vėl kalbi tarsi Konfucijus. Ele, gal tiesiai sakyk, ką manai.

– Tą ir sakau. Man tik įdomu, ar tu šitai jauti. Štai čia, – bakstelėjau sau į vis dar geliančią širdį. – Ar kada nors pasižiūri į kitoje teisimo salės pusėje sėdinčius žmones, juk jų gyvenimą sugriovė žmogus, apie kurį tu žinai – jis yra velniškai kaltas?

Stivenas pasiėmė savąjį kavos puodelį.

– Kas nors turi juos ginti. Taip sutvarkyta mūsų teisės sistema. Jeigu jau tavo širdis taip apsipylusi krauju, eik dirbti į apygardos prokuratūrą, – jis ištraukė vieną žiedą iš šiukšlyno, nulaužė stiebą ir užkišo man už ausies. – Mesk tokias mintis iš galvos. Ką pasakytum, jeigu abu nulėktume į Rehoboto paplūdimį ir pašokinėtume per bangas? – pasilenkęs arčiau pridūrė: – Nuogi.

– Seksas – ne koks tvarstis, Stivenai.

Jis žingtelėjo atgal.

– Atleisk, užmiršau. Tai buvo jau taip seniai.

– Nenorėčiau dabar šito aptarinėti.

– Nėra ko aptarinėti, Ele. Aš jau turiu dvidešimtmetę dukterį.

– O aš neturiu, – nuskambėję žodžiai pakibo ore lyg švelnus ir mielas muilo burbulas, tuojau sprogsiantis. – Klausyk, suprantu, kodėl tau nesinori dar vienos operacijos, kuri panaikintų vazektomijos padarinius. Tačiau yra ir kitų būdų...

– Nėra. Neketinu žiūrėti, kaip tu vakarais sėdi parimusi prie kokio spermų donorų katalogo. Ir nepageidauju, kad atėjęs socialinis darbuotojas knaisiotų viską – nuo mano mokesčių deklaracijos iki stalčiaus su mano apatiniais, stengdamasis išsiaiškinti, ar tikrai esu vertas auginti kokį vaiką iš Kinijos, kuris buvo paliktas kalno viršūnėje mirti nuo šalčio...

– Stivenai, liaukis pagaliau! Tu praradai suvis savikontrolę!

Labai nustebau, kad jis tučtuojau nutilo. Atsisėdo kietai sučiau-
pęs lūpas ir įniršęs.

– Šitaip tikrai nereikėjo, – ištarė pagaliau. – Žinai, Ele, iš tiesų
buvo skaudu tai išgirsti.

– Ką išgirsti?

– Tai, ką sakei. Dieve mano – pavadinai mane susisukusiu troliu.
Pažvelgiau jam į akis.

– Sakiau, kad tu praradai suvis savikontrolę.

Stivenas sumirkčiojo, tada nusikvatojo.

– Suvis savikontrolę! Ak, Dieve! Neišgirdau tavęs.

O kada paskutinį kartą iš *tiesų* girdėjai? Taip pagalvojau, bet su-
gebėjau nuryti tuos žodžius neištarusi.

Pfisterio, Krauno ir Diuprė juridinė firma buvo įsikūrusi Filadel-
fijos centre, išsiplėtusi per tris aukštus moderniam dangoraižyje
iš stiklo ir plieno. Praleidau kelias valandas rinkdamasi drabužius
susitikimui su jos savininkais, išbandžiau keturis kostiumėlius, kol
pagaliau radau penktąjį, su kuriuo sau atrodžiau labiausiai pasiti-
kinti savimi. Nepagailėjau purškalo nuo prakaitavimo. Išgėriau
puodelį kavos be kofeino, nes pamaniau, kad nuo normalios kavos
virpės rankos. Mintyse peržvelgiau kelią iki to pastato ir išėjau iš
namų, likus iki susitikimo beveik valandai, nors važiuoti reikėjo vos
penkiolika mylių.

Lygiai vienuoliktą valandą įsitaisiau už savo „Hondos“ vairo. „Vy-
resnioji partnerė, – sumurmėjau užpakalinio vaizdo veidrodžiui, – ir
jokių kalbų apie mažiau negu 300 000 dolerių per metus.“ Užsidėjau
tamsius akinius ir pasukau į autostradą.

Stivenas mano automobilyje buvo palikęs kasetę su tokiu krati-
niu, kurį jis vadino „pasispardymo“ muzika, klausydavo jos pakeliui į
teismo posėdžius. Nežymiai šyptelėjusi, įstūmiau tą kasetę į magne-
tofoną, ir mašina prisipildė ritmingo būgnų ir gitarų dundesio. Palei-

dau garsiau, taip garsiai, kad, staigiai persirikiuodama į gretimą juostą ir užkirtusi kelią pikapui, vos ne vos išgirdau jo piktą pypsėjimą.

„Atsiprašau“, – murmtelėjau skėsteldama delnais, bet nepaleisdama vairo. Beveik tą pačią akimirką vairas šoktelėjo mano rankose. Suspaudžiau jį tvirčiau, tačiau tada automobilis ėmė strykčioti lyg koks laukinis arklys. Skaidri išgąščio srovelė nuvingiavo man iš gerklės į pilvą, tokia žaibiška baimė, užplūstanti supratus, kad nutiko kažkas baisaus ir jau per vėlu ką nors taisyti. Užpakalinio vaizdo veidrodyje mačiau sparčiai besiarantinantį ir įnirtingai signalizuojantį sunkvežimį, bet mano mašina klaičiau trūktelėjo ir sustojo lyg įbesta viduryje automobilių srauto, švilpiančio šešiasdešimt mylių per valandą greičiu.

Užsimerkiau ir įsitempiau laukdama trenksmo, tačiau jo kažkodėl nebuvo.

Po pusvalandžio vis dar tebedrebėjau; buvau „Bobo autoservise“, tad tas pats Bobas stengėsi man susakyti viską, kas atsitiko mano mašinai.

– Iš esmės ji susilydė, – tarė jis, šluostydamasis rankas į kombinezoną. – Įtrūko tepalo karteris, variklis užsikirto, viskas viduje sukibo į vieną gabalą.

– Sukibo į vieną gabalą, – lėtai pakartojau. – Tai kaip dabar reikės atskirti?

– Nereikės. Teks pirkti naują variklį. Maždaug penki šeši tūkstančiai.

– Penki šeši... – mechanikas pasisuko eiti nuo manęs. – Ei! O ką man daryti iki tol?

Bobas nužvelgė mano kostiumėlį, portfelį, aukštakulnius.

– Susiraskite sportbačius.

Tuo metu suskambo telefonas.

– Ar nereikėtų atsiliiepti? – paklausė mechanikas, o aš suvokiau, kad garsas sklinda kažkur iš mano portfelio gilumos. Suurzgiau prisiminusi susitikimą juridinėje firmoje. Vėlavau jau penkiolika minučių.

– Kur, po velnių, esi? – suriaumojo Stivenas, kai atsiliepiau.

– Mano mašina sulūžo. Autostrados viduryje. Prieš pat atvažiuojantį sunkvežimį.

– Dieve mano, Ele, juk tokiems atvejams yra taksi!

Apstulbusi negalėjau pratarsti nė žodžio. Nepaklausė: „Dieve mano, ar tau nieko neatsitiko? Ar nereikia mano pagalbos?“ Žiūrėjau, kaip Bobas purto galvą, pasilenkęs virš susisukusių vamzdžių ir žarnelių – to, kas anksčiau buvo mano mašina, – ir pasijutau apimta keistos ramybės.

– Matyt, šiandien atvykti negalėsiu, – tariau.

Stivenas giliai atsiduso.

– Na, manau, kad man pavyks įtikinti Džoną ir Stenlį skirti kitą laiką. Tuojau tau vėl paskambinsiu.

Pasigirdo pypsėjimas. Išsiblaškiusi spustelėjau mygtuką ir vėl žengiau prie savo mašinos.

– Yra ir gera žinia, – tarė Bobas. – Pakeitus variklį, faktiškai turėsite beveik naują automobilį.

– Man tiko ir senasis.

Bobas gūžtelėjo pečiais.

– Tada įsivaizduokite, kad tai senoji jūsų mašina. Tik su nauju tēlaite širdimi.

Staiga išvydau, kaip tas autostradoje man iš paskos važiuojantis sunkvežimis signalizuodamas slysta į šoną; kaip kiti automobiliai prasiskiria aplink mane tarsi vanduo apie upės tēkmėje gulintį akmenį. Užuođiaiu karštą, raibuliuojantį asfaltą, mano kulniukai smigo į jį, kai ant pirštų galų virpėdama stypčiojau per autostradą. Nebuvau iš tų, kurie tiki lemtimi, tačiau šį kartą susidūriau su ja kaktomuša, gavau patį tikriausią ženklą – tartum mane tiesiogine prasme reikėjo stabdyti, kol dar nesusivokiau lekianti ne į tą pusę. Suggedus mašinai, skambinau valstijos policijai ir keliems autoservisams, tačiau man nė į galvą nešovė paskambinti Stivenui. Atrodė lyg ir savaime suprantama, kad jei man reikia pagalbos, turiu susirasti ją pati.

Vėl suzirezė telefonas.

– Gera naujiena, – Stivenas prabilo man nespėjus nė prasižioti. – Abu viršiausieji sutinka tave priimti šiandien šeštą valandą.

Tą akimirką supratau, kad turiu išvažiuoti.

Stivenas padėjo man sukrauti daiktus į automobilio bagažinę.

– Labai gerai suprantu, – pareiškė jis, nors nieko nesuprato. – Tau reikia pertraukos prieš imantis naujos rimtos bylos.

Man reikėjo pertraukos, kad apsispręščiau, ar apskritai noriu imtis kokios kitos bylos, bet Stivenas niekaip nebūtų pajėgęs šito suprasti. Juk žmonės baigia teisę, rašo disertacijas, lindi apkasuose laukdami lemtingosios, tik kartą gyvenime pasitaikančios bylos ne tam, kad sulaukė jos imtų abejoti, ar verta daryti tokią karjerą. Tačiau, kita vertus, Stivenas nebūtų sutikęs, kad išvažiuočiau visam laikui. Žinojau šitai, nes ir pati taip jaučiausi. Per savo kartu pragyventus aštuonerius metus nesusituokėme, bet ir neišsiskyrėme.

– Paskambinsi, kai nuvažiuosi? – pasiteiravo Stivenas, bet nespėjau atsakyti, nes jis mane pabučiavo. Mūsų lūpos tarsi prairusi siulė atsiskyrė, tada sėdau į mašiną ir išvažiavau.

Manau, kad daugelis moterų, patekusių į tokią padėtį – sudaužyta širdis ir ką tik gauta stambi pinigų suma – būtų nukeliavusios kitur. Kaimanų Salos, Paryžius arba net sieloieškos žygis į Uolėtuosius kalnus. Tik man tokia mintis niekada net nešovė į galvą – jeigu būtų reikėję išsilaižyti žaizdas, vis tiek būčiau atsidūrusi Pensilvanijoje, Paradaise. Vaikystėje kiekvieną vasarą ten praleisdavau savaitę. Mano senelio brolis turėjo ten ūkį, vis dalijo jį sklypais ir iki pat mirties nuolat pardavinėjo žemę, paskui jo sūnus Frenkas apsigyveno didžiajame name, vietoj kukurūzų pasėjo žolę ir atidarė medžio gaminių dirbtuvę. Frenkas buvo panašaus amžiaus kaip

ir mano tėvas, ir Leda tapo jo žmona prieš daugelį metų iki man gimstant.

Neverta net pradėti pasakoti, ką veikdavau tomis vasaromis Paradaise, tačiau per visus prabėgusius metus niekada nepamiršau visų pirma ramybės, kurios būdavo persmelkti jų namai, ir sklandžios jų gyvenimą saugančios tvarkos. Iš pradžių maniau, kad visa tai – dėl to, jog Leda ir Frenkas niekada neturėjo savų vaikų. Vėliau suvokiau, kad tai slypi Ledos prigimtyje – ji užaugusi amišų šeimoje.

Negalėjai vasaroti Paradaise ir nesusidurti su senosios tvarkos amišais, jie buvo tapę neatskiriama Lankasterio apylinkių dalimi. „Paprastieji“ žmonės – taip jie save vadino – dardėdavo brikeliais per pačią automobilių tirštumą, apsilikę keistais senamadiškais drabužiais stodavo į eilutę maisto parduotuvėje, droviai šypsodavosi už prekystalių turguje, kur eidavome pirkti šviežių daržovių. Tiesą sakant, ten ir sužinojau apie Ledos praeitį. Ketinome pirkti glėbį saldžiųjų kukurūzų, ir staiga Leda su pardavėja ėmė šnekėtis – Pensilvanijos vokiečių kalba! Tuomet buvau vienuolikos, tad išgirdusi Ledą, lygiai tokią pat amerikietę kaip ir aš, prabylant germanišku dialektu tikrai apstulbau. Bet netrukus iš Ledos gavau dešimties dolerių banknotą.

– Ele, paduok tai poniai, – tarė ji, nors stovėjo visiškai čia pat ir galėjo tai padaryti pati.

Važiuojant namo, Leda papasakojo buvusi „paprastoji“ iki vedybų su Frenku, o šis jiems nepriklausė. Pagal jų tikėjimo taisykles jai skyrė *bann*, tai yra apribojo bendravimą su kitais amišais. Ji galėjo kalbėtis su giminėmis ir draugais, tačiau negalėjo valgyti su jais prie vieno stalo. Galėjo atsisėsti greta jų autobuse, bet pavėžėti savo automobiliu – ne. Galėjo iš jų pirkti, bet užmokėti reikėjo per trečiąjį asmenį – mane.

Jos tėvai, broliai, seserys – visi gyveno vos už dešimties mylių.

– Ar tau leidžiama su jais matytis? – klausinėjau aš.

– Taip, bet susitinkame labai retai, – atsakė Leda. – Kada nors, Ele, šitai suprasi. Laikausi toliau nuo jų ne todėl, kad man būtų nemalonu. Nesusitinkame, nes jie jaustųsi nesmagiai.

Traukiniui atvažiuojant į Strasbergo geležinkelio stotį, Leda jau laukė. Kai su dviem lagaminais rankose išlipau iš vagono, Leda ištiesė rankas.

– Ele, Elyte, – uždainavo ji. Nuo jos sklido apelsinų ir indų ploviklio kvapas. Tie platūs pečiai nuostabiai tiko padėti galvai. Turėjau trisdešimt devynerius metus, bet Ledos glėbyje vėl virtau vienuolikmete.

Ji nusivedė mane prie nedidelės aikštelės, kur stovėjo išrikiuoti automobiliai.

– Gal pasakysi, kas tau dabar negerai?

– Viskas gerai. Paprasčiausiai norėjau tave aplankyti.

Leda prunkštelėjo.

– Tu atvažiuoji aplankyti vienu vieninteliu atveju – kai tau gresia visiškas nervų išsekimas. Gal kas nutiko su Stivenu?

Tylėjau, tada ji prisimerkė:

– O gal su Stivenu nieko nenutiko – ir kaip tik čia šuo pakastas? Atsidusau.

– Stivenas čia niekuo dėtas. Baigiau vieną bylą, kuri atėmė labai daug jėgų, ir... na, man reikia atsipūsti.

– Tačiau tą bylą tu laimėjai. Mačiau per žinias.

– Taip, aišku, bet laimėjimas – dar ne viskas.

Mano nuostabai, ji daugiau nieko nebesakė. Vos Ledai išvažiavus į autostradą užsnūdau ir krūptelėjusi nubudau, kai ji sustojo prie savo namų.

– Atsiprašau, – pasakiau susigėdusi, – nenorėjau šitaip nulūžti.

Leda nusišypojo ir paglostė man ranką.

– Galėsi ilsėtis kiek norėsi.

– Ak, ne, labai ilgai nereikės.

Iškėliau lagaminus nuo galinės sėdynės ir nubėgau priebučio laipteliais paskui Leda.

– Na, mes džiaugiamės, kad atvažiavai, o jau kiek pabūsi – dvi ar dvidešimt dvi dienas – visiškai nesvarbu, – ji palenkė galvą. – Telefonas skamba.

Skubiai atlapojo duris ir puolė vidun pakelti ragelio.

– Alio!

Nuleidau ant grindų lagaminus ir pasiražiau mankštindama sustingusią nugarą. Ledos virtuvė, kaip ir visuomet, tiesiog švytėjo švара ir atrodė lygiai tokia pati, kaip aš ją prisiminiu: dygsneliais siuvinėtas paveikslėlis ant sienos, paršelio formos indas su sausainiais, juodi ir balti linoleumo kvadratai. Užsimerkusi galėjau nesunkiai įsivaizduoti, kad niekada nebuvau iš čia išvykusi, kad pats sudėtingiausias manęs šiandien laukiantis rūpestis – kur geriau įsitaisyti susisukus: ant medinio krėslo už namo ar girgždančio supamojo krėslo tinkliu apsaugotoje verandoje. Kitame virtuvės gale Leda kalbėjo aiškiai stebėdamasi, kad girdi pašnekovės balsą.

– Sara, Sara, ša, – ramino ji. – *Was ist letz?*

Pagaudavau tik nežinomų žodžių nuotrupas: *an Kind... er hat an Kind gfun... es Kind va dodt*. Prisėdusi ant taburetės, laukiau, kol Leda baigs šnekėti.

Padėjusi ragelį, ji dar ilgokai laikė ant jo ranką. Tada atsisuko į mane sukrėsta ir išblyškusi.

– Ele, man labai gaila, tačiau turiu dabar išeiti.

– Gal reikia, kad ir aš...

– Tu pasilik čia, – tvirtai tarė ji. – Juk atvažiavai ilsėtis.

Žiūrėjau, kaip ji išvairavo automobilį į gatvę. Kad ir kokia būtų problema, Leda ją išspręs. Ji visada išsprendžia. Užkėlusį kojas ant kitos taburetės, nusišypsojau. Paradaise praleidau vos penkiolika minučių ir jau pasijutau geriau.